

Затверджено наказом МОН України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Вченої ради
факультету іноземних мов

Протокол № 9 від 25 травня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

АНГЛІЙСЬКІ ЛАУРЕАТИ НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ З ЛІТЕРАТУРИ

галузі знань 03 Гуманітарні науки
для спеціальності 035 Філологія
факультету іноземних мов

(німецька філологія)

Англійські лауреати Нобелівської премії з літератури. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки бакалавра, спеціальністю 035 Філологія. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. – 12 с.

Розробник:

Сенчук І. А., канд. філол. наук, доцент кафедри світової літератури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури факультету іноземних мов

Протокол № 9 від 29 травня 2020 р.

Завідувач кафедри світової літератури Л. В. Мацевко-Бекерська

29 травня 2020 р.

Пролонговано:

на 2021/2022 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2021р., протокол №__

на 2022/2023 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2022 р., протокол №__

на 2023/2024 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2023 р., протокол №__

на 2024/2025 н.р. _____ (_____), «__» _____ 2024 р., протокол №__

ВСТУП

Курс «Англійські лауреати Нобелівської премії з літератури» є вибірковою дисципліною для освітньої програми з підготовки бакалавра зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька, яка викладається в VIII семестрі четвертого року навчання обсягом 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Викладання навчальної дисципліни потребує базових знань з гуманітарних дисциплін, зокрема історії літератури, літературознавства, культурології, філософії, лінгвокраїнознавства тощо, достатніх для розуміння основних тенденцій у розвитку літератури Великої Британії ХХ – початку ХХІ ст.; необхідним є також досвід роботи з літературними та літературно-критичними джерелами.

Предметом вибіркового бакалаврського курсу «Англійські лауреати Нобелівської премії з літератури» є творчий доробок англійських письменників ХХ – початку ХХІ ст., які стали лауреатами Нобелівської премії з літератури за свої досягнення в царині поезії, прози і драматургії. Курсом передбачено вивчення впродовж семестру програмних творів сучасних письменників Великої Британії. Курс розроблено таким чином, щоб студент засвоїв світоглядні та естетичні засади творчості англійських письменників ХХ – початку ХХІ ст., а також сформував цілісне уявлення про закономірності і своєрідність розвитку літературного процесу у Великій Британії ХХ і ХХІ століть, зумів зіставити набуті знання зі загальним культурним контекстом доби. У курсі задіяно актуальні літературно-критичні підходи до вивчення художньої літератури та процесу письма, які потрібні для того, щоб розвинути практичні навички аналізу літературного твору. Для прочитання запропоновано програмні твори Нобелівських лауреатів із Великої Британії, котрі вповні демонструють їхні естетичні принципи.

Загальний обсяг навчальної дисципліни складає 90 годин, з них – 20 годин лекцій та 70 годин самостійної роботи.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	вибіркова	
Змістових модулів – 4	Спеціальність 035 Філологія	<i>Рік підготовки:</i>	
Загальна кількість годин – 90	Спеціалізація <u>035.041 Германські мови та літератури</u> (переклад включно), перша - німецька	4-й	
		<i>Семестр</i>	
		8-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 7	Освітня програма «Німецька та англійська мови і літератури» Освітній рівень перший (бакалаврський)	20 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		70 год.	
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання вибіркової навчальної дисципліни «Англійські лауреати Нобелівської премії з літератури» є ознайомити студентів з історією започаткування та механізмами й критеріями присудження Нобелівської премії з літератури як найпрестижнішої міжнародної літературної премії; докладно вивчити творчості провідних письменників Великої Британії, які були вшановані Нобелівською премією з літератури в ХХ і ХХІ ст., їхні новації і внесок у світовий літературний процес; поглибити розуміння студентами національних особливостей англійської літератури на сучасному етапі її розвитку.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є навчити розуміти світоглядні та естетичні засади творчості сучасних письменників Великої Британії; розвинути практичні навички аналізу британського літературного процесу ХХ – початку ХХІ ст. у контексті загальної культурної ситуації та філософських ідей часу. Важливим моментом є здатність студентів розуміти і пояснювати як вияви загальних національних особливостей, так і самотутні риси у творчості окремого письменника.

Очікувані **результати**. Після завершення цього курсу здобувач буде **знати:**

- естетичні погляди провідних письменників Великої Британії XX і XXI ст., які стали лауреатами Нобелівської премії з літератури, їхнє новаторство і внесок у літературний процес;
- головні етапи творчості, а також програмні твори англійських лауреатів Нобелівської премії;
- переклади українською мовою творів цих письменників;

вміти:

- аналізувати художні твори різних родів і жанрів національної (англійської) літератури;
- пояснювати вияви загальних особливостей англійської літератури і самобутніх рис, притаманних художньому методу автора, в окремому творі;
- показати, в чому полягає новаторство автора твору.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- **Інтегральна компетентність** – здатність застосовувати теорії і методи літературознавства в процесі аналітичної і критичної діяльності; використовувати аналітичні інструменти для комунікативних завдань.
- **Загальні компетентності** – вміння ефективно працювати з інформацією (добирати, обробляти, критично аналізувати і систематизувати її) та організовувати процес свого навчання й самоосвіти; здатність до самостійної пізнавальної діяльності; спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізації, оригінального мислення та інноваційної діяльності.
- **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності** – володіння категоріальним апаратом літературознавства та новітніми методологіями літературознавчого аналізу; здатність критично осмислювати нові художні тенденції, здійснювати науково-дослідницьку діяльність, аналітичну роботу з літературними, теоретичними та літературно-критичними джерелами; уміння розуміти художній текст як складну структурно-семантичну єдність взаємопов'язаних та взаємодіючих одиниць, що слугують розкриттю авторського задуму; здатність давати критичну оцінку та осмислювати естетичну цінність прочитаного; вміння визначати національну своєрідність або ж спільність окремих літературних тенденцій.

Міждисциплінарні зв'язки.

Вибіркова навчальна дисципліна «**Англійські лауреати Нобелівської премії з літератури**» актуалізує та підсумовує інтелектуальні здобутки курсів «Вступ до літературознавства», «Національна література (англійська)», «Історія світової літератури», «Історія філософії», «Етика та естетика», «Лінгвокраїнознавство», дозволяє включити набутий студентами інформаційний досвід у систему нового знання.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Нобелівська премія в галузі літератури – найпрестижніша міжнародна літературна премія

Тема 1. Нобелівська премія з літератури та її лауреати з Великої Британії.

1. Нобелівська премія з літератури: історія започаткування, процедура присудження, критерії, церемонія вручення.
2. Нобелівська премія та історія її присудження літераторам з Великої Британії в XX і XXI ст.

Змістовий модуль 2. Англійські Нобелівські лауреати XX століття

Тема 1. Редьярд Кіплінг – перший англійський Нобелівський лауреат з літератури (1907 р.).

1. Кіплінг і «колесо імперії»: сторінками біографії письменника.
2. «Ідея імперії» та її втілення у творчості Кіплінга: роман «Кім».
3. Захід і Схід у поетичному світі Кіплінга.
4. Фольклорно-міфологічні мотиви в малій прозі Кіплінга: оповідні стратегії.

Тема 2. Мистецтво оповіді у Форсайтівському циклі Джона Голсворсі, Нобелівського лауреата з літератури 1932 р.

1. Голсворсі – адвокат чи письменник: життєвий і творчий шлях.
2. Форсайтівський цикл Голсворсі: тематика, проблематика, образна система.
3. Роман «Власник» і проблема форсайтизму.
4. Образ пізнєвікторіанської Англії в «Сазі про Форсайтів» Голсворсі.

Тема 3. Томас С. Еліот – поет, драматург, теоретик літератури, лауреат Нобелівської премії з літератури 1948 р.

1. Життєвий шлях Еліота: хто і що зробили його поетом.
2. Літературні впливи і новаторство Еліота-поета.
3. Поема Еліота «Безплідна земля»: жанрові особливості, композиція, символіка.
4. «Чотири квартети» – поетичний підсумок творчих пошуків Еліота.

Тема 4. Загадка Вінстона Черчилля, Нобелівського лауреата 1953 р.

1. Особистість Черчилля: штрихи до портрету видатного державного діяча, блискучого оратора і літератора.
2. Літературна спадщина Черчилля: «майстерність історичної і біографічної оповіді».

Тема 5. Філософські притчі Нобелівського лауреата з літератури 1983 р. Вільяма Голдінга: особливості художнього методу письменника.

1. Світоглядні засади творчості Голдінга.
2. Філософський код художньої прози Голдінга та його тяжіння до символічного моделювання.
3. Роман Голдінга «Володар мух» – притча про людину.
4. Проблемно-тематичний дискурс роману Голдінга «Вільне падіння».

Змістовий модуль 3. Нобелівська премія у XXI столітті для представників Великої Британії

Тема 1. Художня модель картини світу в романах Нобелівського лауреата 2001 р. Відьядхара С. Найпола.

1. Колоніальна і постколоніальна ідентичність Найпола: життя інтелектуала-кочівника.
2. Спроба примирення колоніального Тринідаду та Англії у творчості Найпола: проблемно-тематичний рівень.

Тема 2. Художній світ драматичних творів Гаролда Пінтера, Нобелівського лауреата 2005 р.

1. Безкомпромісність позиції Пінтера в театрі і політиці.
2. Драматична концепція Пінтера: тематика, проблематика, поетологічні особливості.
3. Художньо-стильові особливості пінтерівських драм 50-60-х рр.: вплив європейського «театру абсурду».
4. Природа конфлікту у драмах Пінтера 70-80-х років ХХ ст.

Тема 3. Проблематика та художня своєрідність романної творчості Доріс Лессінг, Нобелівської лауреатки з літератури 2007 р.

1. Життєвий і творчий шлях Д. Лессінг: автобіографічні твори письменниці.
2. Дослідження людської природи та проблема ідентичності в романах Д. Лессінг.

Тема 4. Пам'ять як ідентифікаційний конструкт у прозі Кадзуо Ішігуро, Нобелівського лауреата 2017 р.

1. Феномен Кадзуо Ішігуро: шлях самоідентифікації письменника.
2. Японська складова художнього світу Ішігуро.
3. Дослідження феномену англійськості в романі Ішігуро «Залишок дня».
4. «Не відпускай мене» Ішігуро – звернений у минуле футуристичний роман-притча.

Залік: «Англійські лауреати Нобелівської премії з літератури».

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
лекції			Самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Нобелівська премія в галузі літератури – найпрестижніша міжнародна літературна премія				
Тема 1. Літературний процес у Великій Британії кінця XX – початку XXI ст. Постмодернізм у британській літературі.	4	2		2
Разом зм. модуль I	4	2		2
Змістовий модуль 2. Англійські Нобелівські лауреати XX століття				
Тема 1. Редьярд Кіплінг – перший англійський Нобелівський лауреат з літератури (1907 р.).	6	2		4
Тема 2. Мистецтво оповіді у Форсайтівському циклі Джона Голсворсі, Нобелівського лауреата з літератури 1932 р.	6	2		4
Тема 3. Томас С. Еліот – поет, драматург, теоретик літератури, лауреат Нобелівської премії з літератури 1948 р.	6	2		4
Тема 4. Загадка Вінстона Черчилля, Нобелівського лауреата 1953 р.	8	2		6
Тема 5. Філософські притчі Нобелівського лауреата з літератури 1983 р. Вільяма Голдінга: особливості художнього методу письменника.	14	2		12
Разом зм. модуль II	40	10		30
Змістовий модуль 3. Нобелівська премія у XXI столітті для представників Великої Британії				
Тема 1. Художня модель картини світу в романах Нобелівського лауреата 2001 р. Відьядхара С. Найпола.	6	2		4
Тема 2. Художній світ драматичних творів Гаролда Пінтера, Нобелівського лауреата 2005 р.	6	2		4
Тема 3. Проблематика та художня своєрідність романної творчості Доріс Лессінг, Нобелівської лауреатки з літератури 2007 р.	6	2		4
Тема 4. Пам'ять як ідентифікаційний конструкт у прозі Кадзуо Ішігуро, Нобелівського лауреата 2017 р.	14	2		12
Разом зм. модуль III	32	8		24
Есе	6			6
Підсумкова письмова робота	8			8
Залік				
Усього годин	90	20		70

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Письмова робота (есе)	6
2	Самостійне опрацювання окремих тем	10
3	Прочитання художніх творів	46
4	Підготовка до підсумкової письмової роботи	8
	Разом	70

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Кожному студенту пропонується написати **есе** обсягом не менше 3 сторінок формату А4, шрифт Times New Roman, кегль 14 pt з інтервалом 1,5 між рядками. У разі використання літератури та інших джерел посилання на них обов'язкове.

Темою есе має стати самостійно обрана цитата-твердження з прочитаного студентом твору (це може бути будь-який твір із запропонованого за темою спецкурсу списку літератури). Есе повинне містити аргументовану творчу відповідь на поставлене питання в темі, виражати індивідуальні міркування щодо означеної проблеми, її аналіз у контексті проблематики прочитаного твору.

Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі буде підставою для її незарахування незалежно від масштабів плагіату.

7. ФОРМИ ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

- аудиторні заняття (лекції), самостійна робота.

8. МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

- аудиторні: лекційні заняття, презентації, консультації, тематичні дискусії, «case-study»;
- самостійна робота: написання есе, прочитання художніх творів, робота з теоретичними і літературно-критичними джерелами при підготовці до підсумкової письмової роботи.

9. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумкова письмова робота, есе, письмове опитування прочитаних художніх творів (тест), залік (усний).

10. ПОЛІТИКА ВИСТАВЛЕННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни становить за поточну успішність 100 балів.

<i>Види роботи</i>	<i>Кількість балів (максимальна)</i>
Письмова робота (есе)	20 балів
Активність у класі під час дискусій	10 балів
Письмове опитування прочитаних творів (тест)	20 балів
Підсумкова контрольна робота (модуль)	40 балів
Відвідування лекцій (конспект)	10 балів
Разом за залік	100 балів

При оформленні документів за залікову сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>	
			<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>	<i>Залік</i>
90-100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Навчальна і робоча програми курсу.
- Завдання для самостійної роботи.
- Методичні вказівки до курсу. Силабус.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА

1. Кіплінг Р. Поезії. Оповідання. Кім.
2. Еліот Т. С. Безплідна земля. Чотири квартети.
3. Голсворсі Дж. Сага про Форсайтів. Сучасна комедія.
4. Голдінг В. Володар мух. Шпиль. Вільне падіння.
5. Пінтер Г. Німий кельнер. День народження. Повернення додому. Зрада.
6. Лессінг Д. Трава співає. Золотий записник. П'ята дитина. Бен серед людей.
7. Найпол В.С. Таємниця прибуття. Шлях у світ.
8. Ішігуро К. Не відпускай мене. Залишок дня.

13. РЕКОМЕНДОВАНА КРИТИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бандровська О. Цезар із пером Цицерона. Літературна спадщина Вінстона Черчіля // Слово і час. – 2005. – № 1. – С. 62-65.
2. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. – Київ, 2007.
3. Бредбері М. Британський роман нового часу. – Київ, 2011.
4. Бурко В. Художні моделі світу у постколоніальному романі (Дж. Рис, Ч. Ачебе, В. Найпол): автореф. – Тернопіль, 2011.
5. Гаврилюк А. М. Стиль Форсайтовського цикла Джона Голсуорсі. – Львов, 1977.
6. Горlach М. Концепт «Інший» у романній творчості Доріс Лессінг: автореф. – Сімферополь, 2013.
7. Жлуктенко Н. Ноктюрни Казуо Ішігуро: транспозиція у постмодернізм. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2013_39\(1\)_50.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2013_39(1)_50.pdf)
8. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль, 2005.
9. Ионкис Г. Э. Английская поэзия XX века (1917-1945). – Москва, 1980.
10. Література Англії ХХ століття / за ред. К.О. Шахової. – Київ, 1993.
11. Макалін Г. В., Михальська Н. П. Історія англійської літератури. – Київ, 1997.
12. Малій А. С. Особливості жанру та стилю драматургії Гарольда Пінтера: автореф. – Київ, 2005.
13. Павличко С. Д. Зарубіжна література: Дослідж. та критич. статті. – Київ, 2001.
14. Пальчинська Є. Вінстон Черчилль: типова історія нетипового таланту // Дніпро. – 2016. – № 6/7. – С. 168-173.
15. Подкоритова О. Філософсько-ідеологічні засади творчості Доріс Лессінг: пошуки ідеалу // Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки. – 2009. – Вип. 46. – С. 175-179.
16. Рокаш О. М. На межі століть. Англійська література кінця ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник у 2-х т. – Кам'янець-Подільський, 2005.
17. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. – Львів, 2003.
18. Статкевич Л. П. Форми і функції інтертекстуальності в поезії Томаса Стернза Еліота: автореф. – Сімферополь, 2008.
19. Усенко О. Японський компонент імагологічної проблематики творчості Кадзуо Ішігуро: автореф. – Дніпропетровськ, 2014.
20. Филлюшкина С. Современный английский роман. – Воронеж, 1988.

21. A Companion to the British and Irish Novel. 1945–2000 / ed. by B.W. Shaffer. – Oxford, 2005.
22. Allen C. Kipling Sahib: India and the Making of Rudyard Kipling. – London, 2008.
23. Cooper J. X. The Cambridge Introduction to T.S. Eliot. – New York, 2006.
24. Innes C. Modern British Drama: The Twentieth Century. – New York, 2002.
25. Murphy R.E. T.S. Eliot: A Literary Reference to His Life and Work. – New York, 2007.
26. Novelists and Novels / ed. and with an introd. by Harold Bloom. – Philadelphia, 2005.
27. Rennison N. Contemporary British Novelists. – London & New York, 2005.
28. Smart J. Twentieth Century British Drama. – Cambridge, 2001.
29. The Cambridge Companion to English Novelists / ed. by A. Poole. – New York, 2009.
30. Waugh P. The Harvest of the Sixties: English Literature and Its Background 1960-1990. – Oxford, 1995.

14. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Провідні тенденції розвитку британського постмодерністського роману.
2. Романи Дж. Фаулза як зразки постмодерністського письма.
3. Поетика англійського університетського роману: Д. Лодж, М. Бредбері.
4. Проблематика і поетика романів університетської трилогії Д. Лоджа.
5. Творчість М. Бредбері в контексті університетської прози.
6. Історичний дискурс в англійському романі 70-90-х років ХХ ст.
7. Сучасний британський історіографічний роман: тенденції розвитку.
8. Постмодерна рецепція історії в романах М. Бредбері.
9. Особливості історіографічного роману Г. Свіфта.
10. Концепція історичного часу в романах Дж. Барнса.
11. Конфігурація сучасного біографічного роману: Дж. Барнс, П. Акройд.
12. Наративна конфігурація біографічного роману Дж. Барнса «Папуга Флобера».
13. П. Акройд як автор літературних біографій і біографічних романів.
14. Трансформація біографічного роману в творчості П. Акройда.
15. Мультикультурний контекст сучасного британського роману.
16. Особливості функціонування топосу мегаполіса в британському мультикультурному романі.
17. Проблема гібридної ідентичності в британському мультикультурному романі.
18. Поетика та проблематика романів С. Рушді.
19. Проблематика і поетика оповіді в романах К. Ішігуро.
20. Проблема мультикультурної ідентичності в творчості Г. Курейші.
21. Фемінний дискурс у британському постмодерністському романі.
22. Проблематика та художня своєрідність творчості Д. Лессінг.
23. Дослідження жіночого «Я» в романі Д. Лессінг «Золотий записник».
24. Поєднання історичного і психологічного дискурсів у романах А.С. Байетт.
25. Реконструкція вікторіанської епохи в романі А.С. Байетт «Одержимість».